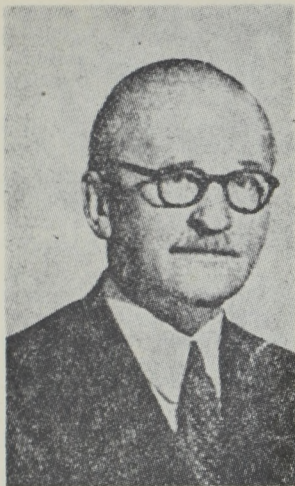

In Memoriam

Az Élelmiszervizsgáló Bizottság mlyeséges részvétellel jelenti be, hogy a bizottság volt tagja, Dr. Telegdy Kováts László a kémiai tudomány doktora, ny. tanszékvezető egyetemi tanár, a Budapesti Műszaki Egyetem Vegyész-mérnöki Karának volt dékánja 1987. május 11-én életének 85. évében elhunyt.

Telegdy Kováts professzor a hazai és nemzetközi mezőgazdasági és élelmiszertudomány fáradhatatlan és egyedülálló személyisége, vegyész-mérnök nemzedék tanítója és nevelője volt.

Még néhány héttel ezelőtt az élelmiszertudomány fejlődésének perspektíváiról beszélgettünk, hiányzó folyóirat-számokat kerestünk. Szerveztük a 85. születésnapja alkalmából rendezendő tudományos kollokviumot s most örökre búcsúznak Tőle. Búcsúzom az Egyetem, a Vegyész-mérnöki Kar dolgozói, a Biokémiai és Élelmiszertechnológiai Tanszék dolgozói nevében. A halál elragadta tőlünk professzorunkat, Laci bátyánkat, akit mindig tiszteltünk, büszkén tekintettük magunkat tanítványainak, akik a magyar és nemzetközi élelmiszertudomány nagy egyénisége volt.

A Felvidékről jöttem – mondta mindig –, és a Budapesti Műszaki Egyetem Vegyész-mérnöki Karán folytatta tanulmányait. Sigmond Elek professzor mellett kezdte munkásságát a Mezőgazdasági Kémiai Technológia Tanszéken és első figyelmet felkeltő eredményeit a talajtan és talajbiológia területén szerezte. 1935-ben fordult érdeklődése az élelmiszertudomány, azon tudomány felé, amelyen haláláig dolgozott és amelyen kiemelkedő eredményeket ért el mind az oktatás, mind a kutatás területén.

Az élelmiszerminősítés, majd az édesipar és cukoripar technológiai, irányítási problémáinak megoldásán dolgozott a következő időszakban.

1950 novemberében új professzort neveztek ki az akkori Élelmiszerkémiai Tanszék élére. Telegdy Kováts László az új professzor neve mondtuk egymásnak, mi, akik akkor negyedéves hallgatók voltunk a Vegyész-mérnöki Karon és nagy érdeklődéssel vártuk előadásait. Kiváló előadókészsége, gyakorlati tapasztalatokon nyugvó magyarázatai, széles körű műveltsége, az oktató-nevelőmunka szeretete hamar magával ragadott bennünket. Azután már mint tanáregéd, tanítvány és munkatárs közvetlen tanúja és részese lehettem annak a munkának, amit Telegdy Kováts László professzor a Tanszék és a Kar oktatómunkájának fejlesztése érdekében végzett fiatalos lendülettel és nagy tapasztalattal. Korszerűsítésre került a tananyag, új tárgyak oktatása indult meg, felújítottuk az oktatástechnikai segédleteket. Ebben az időszakban írta meg Holló János professzorral együtt az „Élelmezési Iparok” című, kétkötetes tankönyvet, amelyet hallgatók generációi és a szakemberek sokasága forgatott, mint alapvető jelentőségű művet. Nemcsak a Tanszék fejlesztésén dolgozott, hanem szerepet vállalt a Kar és az Egyetem előtt

álló feladatok megoldásában. 1953 – 1955-ben és 1957-ben a Kar dékánja volt. Aktív részese volt az ötvenes évek végén és a hatvanas évek elején végrehajtott nagyszabású reformnak. Felismerte a biokémia, a kolloidika és reológia, a csomagolás fontosságát az oktatásban. Elsőként írt Magyarországon könyvet az élelmiszerek burkoló csomagolásáról. Az oktatást mindig szívügyének tekintette és büszkén mondta mindig, hogy a különböző munkahelyeken dolgozó ifjú mérnökök mind az ő tanítványai. Sikereiknek mindig örült és támogatta fejlődésüket.

Tudományos eredményeit már korán elismerték, 1952-ben ítélte oda neki a Magyar Tudományos Akadémia a kémiai tudományok doktora címet, addigi kiemelkedő kutatási eredményeieért: Telegdy Kováts László professzor kutatómunkáját egyaránt jellemezte a korszerűség, az új utak tudatos keresése és a hagyományos tisztelete.

Szerette a könyveket, a folyóiratokat, „édes fiaim” – mondta –, az új utak keresése, az eredményes kutatómunka előfeltétele a szakirodalom gondos tanulmányozása és ennek alapján az adott terület helyzetének, eredményeinek, fejlődési irányainak megoldatlan problémáinak helyes felismerése. Szavainak igazságát sokszor tapasztaltuk és tapasztaltam munkánk során. Szakirodalmi tájékozottságát mindannyian csodáltuk.

Az élelmiszerminőséggel kapcsolatos kérdések mindig figyelme középpontjában álltak, kezdve a minőség elméleti kérdéseitől a vizsgálati módszereken keresztül, az értékelésig. Számos korszerű élelmiszervizsgálati módszer fejlesztése, hazai alkalmazása az ő nevéhez fűződik. Ezekre támaszkodva fejlesztette munkatársaival együtt az élelmiszerek finomabb kémiai összetételére vonatkozó ismereteinket.

Világszerte ismeretesek a vezetésével végzett, a nem enzimes barnulással kapcsolatos eredményei, amelyek nemcsak a barnulási mechanizmus elméleti kérdéseit tisztázták, hanem egy sor élelmiszeripari technológia fejlesztését alapozták meg. Egyik úttörője volt az élelmiszerek burkoló csomagolásával kapcsolatos hazai kutatásoknak is.

Ez a korántsem teljes lista is mutatja nagyságát, de még nagyobb a jelentősége iskolateremtő munkájának, egyéniségének. Nemzetközi tekintélyét jól szemléltetik a különböző nemzetközi szervezetekben betöltött tisztségei, mint például az ISO (Nemzetközi Szabványügyi Szervezet), az ICC (Nemzetközi Gabonakémiai Szövetség), a Nemzetközi Élelmiszeranalitikai Társaság, az ASIC (Nemzetközi Kávékémiai Szövetség) és egy sor egyéb szervezet.

A Drezdai Műszaki Egyetem tiszteletbeli doktorrá választotta, a Comission International des Industries Agricoles et Alimentaires aranyéremmel tüntette ki, megkapta a Cseh Mezőgazdasági Akadémia aranyérmét.

A MÉTE tiszteletbeli elnöke, egy sor szervezet tiszteletbeli tagja. Kitüntetései hosszú sorából csak a Magyar Népköztársasági Érdemrem arany fokozatát, a Szocialista Munkáért érdemremet, a Munka Érdemrend arany fokozatát emelem ki.

1972-ben vonult nyugdíjba, de a Tanszékre rendszeresen bejárt, érdeklődéssel kísérte munkánkat, tanácsaival segítette azt. Fáradhatatlanul dolgozott, kapcsolatot tartott külföldi intézményekkel, egyengette tanítványai útját. Nem volt olyan külföldi kolléga, aki látogatása alkalmával vagy találkozáskor ne kérdezte volna: Hogy van Telegdy Kováts László professzor és én mindig örömmel válaszoltam: él, szelleme friss, tanácsait igényeljük és elfogadjuk. Ezt mondtam az ICC legutóbbi vezetőségi ülésén és hoztam tagjai üdvözlését, amelyet már nem adhatam át.

A halál elragadta körünkből, de életműve él és így Ő mégis él, mert nem halhat meg igazán az, akit családja, barátai, munkatársai, tanítványai mindig emlegetnek, művét folytatják és akiknek szívében tovább él.

Dr. László Radomir